

SPIS TREŚCI

Wstęp	13
Rozdział pierwszy POWSTANIE I ROZWÓJ PEDAGOGIKI OPIEKUŃCZEJ NA GRUNCIE POLSKIM	15
1. Tożsamość polskiej pedagogiki opiekuńczej	15
2. Geneza pedagogiki opiekuńczej	17
3. Etapy rozwoju pedagogiki opiekuńczej	20
3.1. Okres międzywojenny (1918-1939)	22
3.2. Okres powojenny (1945-1975)	23
3.3. Okres współczesny (1976-1989)	25
3.4. Okres najnowszy (1990-2006)	27
4. Ogólne uwagi końcowe	30
Rozdział drugi PREKURSORY PEDAGOGIKI OPIEKUŃCZEJ	33
1. Jan Henryk Pestalozzi	33
1.1. Uwagi wstępne	33
1.2. Potrzeby dziecka w poglądach i w praktyce pedagogicznej Jana Henryka Pestalozziego	35
1.3. Koncepcja wychowania	39
1.3.1. Jan Henryk Pestalozzi jako przedstawiciel wychowania naturalnego i zwiastun nowego wychowania	39
1.3.2. Wychowanie w rodzinie jako model wychowania w ogóle	41
1.3.3. Wychowanie przez pracę	43
1.3.4. Wychowanie opiekuńcze	45
1.4. Dziecko w poglądach pedagogicznych Jana Henryka Pestalozziego . . .	47
1.5. Koncepcja opiekuna-wychowawcy	51
1.6. Bezpośrednie uwarunkowania poglądów i działalności pedagogicznej	52
1.7. Uwagi końcowe	56
2. Ksiądz Bronisław Markiewicz	58
2.1. Uwagi wstępne	58
2.2. Uwarunkowania biograficzne	59

2.3. Podstawowe założenia i działalność praktyczna	61
2.4. Pojęcie wychowania i opieki w poglądach pedagogicznych ks. Bronisława Markiewicza	63
2.5. Uwagi końcowe	65
3. Janusz Korczak	66
3.1. Uwagi wstępne	66
3.2. Podstawowe założenia koncepcji opiekuńczo-wychowawczej	67
3.3. Praktyczna realizacja podstawowych założeń koncepcji	69
3.4. Koncepcja dziecka-podopiecznego	74
3.5. Bezpośrednie uwarunkowania poglądów i działalności opiekuńczo-wychowawczej.....	82
3.6. Uwagi końcowe	88
4. Józef Czesław Babicki.....	91
4.1. Uwagi wstępne.....	91
4.2. Podstawowe założenia koncepcji opiekuńczo-wychowawczej	93
4.2.1. Organizacja życia placówki opiekuńczo-wychowawczej na wzór rodziny	93
4.2.2. Poznawanie dziecka	94
4.2.3. Indywidualizacja	94
4.2.4. Kara i nagroda	95
4.2.5. Wychowanie moralne	96
4.2.6. Własność dziecka	97
4.3. Praktyczna realizacja założeń koncepcji opiekuńczo-wychowawczej . . .	98
4.3.1. Realizacja „systemu małych grup”	98
4.3.2. Model placówki opiekuńczo-wychowawczej	101
4.3.3. Model opiekuna-wychowawcy	103
4.3.4. Koncepcja dziecka-podopiecznego.....	105
4.4. Bezpośrednie uwarunkowania poglądów i działalności opiekuńczo-wychowawczej.....	109
4.5. Uwagi końcowe	110
5. Helena Radlińska	113
5.1. Uwagi wstępne	113
5.2. Uwarunkowania biograficzne	114
5.3. Podstawowe założenia i działalność praktyczna	119
5.4. Uwagi końcowe.....	125

Rozdział trzeci

KONCEPCJE POLSKIEJ PEDAGOGIKI OPIEKUŃCZEJ W ZARYSIE	127
1. Koncepcja pedagogiki opiekuńczej według Józefa C. Babickiego.....	130
1.1. Pojęcie wychowania	130
1.2. Pojęcie opieki.....	131
1.2.1. Opieka całkowita i częściowa	133
1.2.2. Opieka materialna i moralna	135
1.2.3. Opieka filantropijna i społeczna.....	136

1.3. Pojęcie potrzeby	137
1.4. Pojęcie postawy opiekuńczej	139
1.5. Pojęcie atmosfery opiekuńczej.....	140
1.6. Pojęcie sieroctwa	142
1.7. Pojęcie pedagogiki opiekuńczej	143
1.8. Uwagi końcowe.....	145
2. Koncepcje pedagogiki opiekuńczej według pedagogów społecznych	146
2.1. Poglądy Heleny Radlińskiej.....	147
2.1.1. Pojęcie wychowania.....	147
2.1.2. Pojęcie opieki.....	149
2.1.3. Pojęcie pedagogiki opiekuńczej	150
2.2. Poglądy Ryszarda Wroczyńskiego	151
2.2.1. Pojęcie pedagogiki opiekuńczej jako dyscypliny pogranicza... 151	
2.2.2. Pedagogika opiekuńcza jako teoria i praktyka.....	152
2.3. Poglądy Aleksandra Kamińskiego	153
2.3.1. Pojęcie pedagogiki społecznej i pedagogiki opiekuńczej.....	154
2.3.2. Pojęcie opieki	155
2.4. Poglądy Ireny Jundziłł.....	156
2.4.1. Pojęcie i przedmiot pedagogiki opiekuńczej.....	156
2.4.2. Pojęcie wychowania opiekuńczego.....	157
2.4.3. Zasady wychowania opiekuńczego.....	158
2.5. Uwagi końcowe.....	159
3. Koncepcje pedagogiki opiekuńczej jako samodzielnej subdyscypliny pedagogicznej	160
3.1. Pojęcie sieroctwa	161
3.2. Kategorie sieroctwa.....	163
3.2.1. Sieroctwo naturalne	163
3.2.2. Sieroctwo społeczne	164
3.2.3. Sieroctwo rodzinne.....	166
3.2.4. Sieroctwo duchowe.....	167
3.2.5. Sieroctwo ekologiczne	168
3.2.6. Sieroctwo pozorne	169
3.3. Poglądy Mariana Jakubowskiego.....	169
3.3.1. Sieroctwo jako przedmiot pedagogiki opiekuńczej	170
3.3.2. Pojęcie pedagogiki opiekuńczej i wychowania opiekuńczego.. 171	
3.4. Poglądy Janiny Maciaszkowej.....	172
3.4.1. Pedagogika opiekuńcza jako nauka o sieroctwie	173
3.4.2. Pojęcie pedagogiki opiekuńczej.....	173
3.4.3. Pojęcie opieki	174
3.5. Poglądy Franciszka Kowalewskiego	175
3.5.1. Pojęcie sieroctwa i pedagogiki opiekuńczej.....	176
3.5.2. Pojęcie opieki	177
3.6. Poglądy Albina Kelma i Jerzego Wołczyka	178
3.6.1. Pojęcie opieki	179
3.6.2. Pojęcie i przedmiot pedagogiki opiekuńczej.....	180

3.7. Poglądy Mikołaja Winiarskiego	182
3.8. Uwagi końcowe.....	183
4. Koncepcja pedagogiki opiekuńczej jako autonomicznej dyscypliny naukowej (Z. Dąbrowski).....	185
4.1. Pojęcie opieki.....	185
4.2. Pojęcie wychowania przez opiekę i wychowania opiekuńczego	187
4.3. Pojęcie pedagogiki opiekuńczej	188
4.4. Uwagi końcowe.....	189
5. Alternatywne odmiany myślenia o pedagogice opiekuńczej	190
5.1. Promotorzy nowego myślenia o pedagogice opiekuńczej	191
5.2. Poglądy na pedagogikę opiekuńczą Heliadora Muszyńskiego	192
5.3. Poglądy na pedagogikę opiekuńczą Barbary Smolińskiej-Theiss	195
5.4. Przesłanki dla alternatywnej pedagogiki opiekuńczej	197
5.5. Reinterpretacja pojęcia „opieka”	199
5.6. Wady i zalety nowego myślenia	200
5.7. Warunki rozwoju pedagogiki opiekuńczej.....	202
5.8. Uwagi końcowe.....	203
6. Ogólne uwagi końcowe.....	204
Zakończenie	207
Bibliografia	211
Abstract	225